

Audacia accusatoris malitiosa reprehensa, nullas ostendit causas, quae gravissimae ac manifestissimae esse deberent, ad probandum parricidii crimen ab Erucio esse prolatas. Monstrat deinde Sex. Roscio facultatem patris occidendi nullam fuisse, quod caedem nec ipse, nec per alios sive liberos, sive servos perpetrare potuerit. Tum ad aliam rem transit:

- XXX** 83 Veniō nunc eō, quō mē nōn cupiditās dūcit sed fidēs. Nam sī mihi libēret accūsāre, accūsārem aliōs potius, ex quibus possem crēscere ; quod certum est nōn facere, dum utrumvīs licēbit. Is enim mihi vidētur amplissimus, quī suā virtūte in altiōrem locum pervēnit ; nōn, quī ascendit per alteriūs incommodum et calamitātem. Dēsīnāmus aliquandō ea scrūtārī, quae sunt inānia ; quaerāmus ibi malefīcium, ubi et est, et invenīrī potest ; iam intellegēs, Erucī, certum crīmen quam multīs suspīciōnibus coarguātur, tametsī neque omnia dīcam, et leviter ūnumquidque tangam. Neque enim id facerem, nisi necesse esset, et id erit sīgnī mē invītum facere, quod nōn persequar longius, quam salūs huius et mea fidēs postulābit.
- 84 Causam tū nūllam reperiēbās in Sextō Rōsciō ; at ego in Titō Rōsciō reperiō. Tēcum enim mihi rēs est, Tite Rōscī, quoniam istīc sedēs, ac tē palam adversārium esse profitēris. Dē Capitōne post vīderimus, sī, quemadmodum parātum esse audiō, testis prōdierit ; tum aliās quoque suās palmās cōgnōscet, dē quibus mē nē audīsse quidem suspīcātur. Lūcius Cassius ille, quem populus Rōmānus vērissimum et sapientissimum iūdicem putābat, identidem in causīs quaerere solēbat, ‘cuī bonō’ fuisset. Sīc vīta hominum est, ut ad malefīcium nēmō cōnētur sine spē atque ēmolumentō accēdere. Hunc
- 85 quaesītōrem ac iūdicem fugiēbant, atque horrēbant iī, quibus perīculum creābātur ideō, quod, tametsī vērītātis erat amīcus, tamen nātūrā nōn tam prōpēnsus ad misericordiam quam applicātus ad sevērītatem vidēbātur. Ego, quamquam praeest huīc quaestiōnī vir et contrā audāciam fortissimus et ab innocentīā clēmētissimus, tamen facile mē paterer, vel illō ipsō ācerimō iūdice quaerente, vel apud Cassiānōs iūdicēs, quōrum etiamnunc iī, quibus causa dīcenda est, nōmen ipsum reformīdant, prō Sextō Rōsciō dīcere. In hāc
- XXXI** 86 enim causā, cum vidērent illōs amplissimam pecūniam possidēre, hunc in summā mendīcitāte esse, illud quidem nōn quaerent, cuī bonō fuisset, sed, eō perspicuō, crīmen et suspīciōnem potius ad praedam adiungerent quam ad egestātem. Quid, sī accēdit eōdem, ut tenuis anteā fueris ? Quid, sī ut avārus ? Quid, sī ut audāx ? Quid, sī ut illiūs, quī occīsus est, inimīcissimus ? Num quaerenda causa, quae tē ad tantum facinus addūxerit ? Quid ergō hōrum negārī potest ? Tenuitās hominis eiusmodī est, ut dissimulārī nōn queat, atque eō magis ēlūceat, quō magis occultātur. Avāritiam praefers, quī societātem
- 87 coieris dē mūnicīpis cōgnātīque fortūnīs cum aliēnissimō. Quam sīs audāx, ut alia oblīvīscar, hinc omnēs intellegere potuērunt, quod ex tōtā societāte – hoc est : ex tot sīcārīīs – sōlus tū inventus es, quī cum accūsātōribus sedērēs, atque ōs tuum nōn modo ostenderēs, sed etiam offerrēs. Inimīcitiās tibi fuisse cum Sextō Rōsciō et magnās reī familiāris contrōversiās concēdās, necesse
- 88 est. Restat, iūdicēs, ut hoc dubitēmus, uter potius Sextum Rōscium occīderit : is, ad quem morte eius dīvitīae vēnerint, an is, ad quem mendīcitās ; is, quī anteā tenuis fuerit, an is, quī posteā factus sit egentissimus ; is, quī ardēs

avāritiā ferātur īnfēstus in suōs, an is, quī semper ita vīxerit, ut quaestum nōsset nūllum, frūctum autem eum sōlum, quem labōre peperisset ; is, quī omnium sectōrum audācissimus sit, an is, quī propter forī iūdiciorumque īsolentiam nōn modo subsellia vērū etiam urbem ipsam reformīdet ; postrēmō, iūdicēs, – id, quod ad rem meā sententiā māximē pertinet – utrum inimīcus potius, an fīlius.